

Efter maskeraden

Marie-Louise Nilsson

”Som historisk berättelse är boken intressant eftersom den snarare är impressionistisk än episk. Prologen har en fantasieggande blandning av nu och då. Skisserna av miljö och atmosfär i dåtidens Stockholm är livfulla och intensiva.”

Bibliotekstjänst

Konung Gustaf III är skjuten och grevinnan von Holborn försvinner efter ett besök hos stadens beryktade sibylla, Mamsell Arfvidsson.

Det hade snöat på eftermiddagen.

Spår utanför greve von Holborns bostad vittnade om att någon hade lämnat palatset i vagn.

Skandalen var ett faktum.

Hovet förfärades. Greven teg.

Det här är berättelsen om vad som kunde ha hänt efter de ödesdiga skotten på operamaskeraden.

I mars månad år 1792.

Efter maskeraden

Om vad som hände efter den
ödesdigra maskeradbalen
på Operan i Stockholm
i mars år 1792

Marie-Louise Nilsson

Omslag: Detalj av *La séparation inattendue*. Gravyr av Gérard Vidal eller
Jean-Baptiste Chapuy efter Niclas Lafrensen d.y. Institut Tessin

Efter en kväll på Operan

Du kommer ut och kvällen är mörk.

Torget ligger öde. Några snöflingor dalar i skenet från en lykta. Musiken finns inom dig.

Du ser mot bron som leder bort till slottet. Flak av is glider förbi i strömmarna under brovalven.

Du tänker att hon åkte över denna bro.

Nej, det var en annan bro, en äldre, en av trä, illa tilltygad av hästspann och foror.

Himlen är svart som sammet och staden ligger inbäddad i mjuka drivor. Du kan höra ett avlägset ljud. Det låter som galopperande hovar och en knirkande vagn. Annars hörs ingenting.

Så plötsligt, tystnaden bryts av ett skott, två skott. Efter det tredje segnar han ner.

Det oerhörda har hänt. Man har dödat en kung.

En man i vit mask och svart domino flyr. Hans skugga löses upp i grändens mörker.

Nu är du där. Operahusets massiva portar sluts bakom dig. Kristallkronorna i foajén har slocknat. Scenen är tom och publiken har gått hem. Du står ensam kvar utanför. Ser upp mot himlen. Flingor smälter på din kind.

Tidigare publicerad av Bäckströms förlag.

© Marie-Louise Nilsson.

Du sveper om dig kappan, går långsamt bort över bron.
Det är åter alldeles tyst.
Då ser du henne där framme. Hon är just mellan två
gatlyktor. Ljusskenet målar stora fladdrande pölar i snön.
Du kan inte urskilja hennes ansikte. Det skuggas av den upp-
fällda huvan.
Plötsligt kommer en vagn.
Den saktar in, nu är den nära. Den tycks komma från
ingenstans.
Hon vrider lite på huvudet, tar ett steg åt sidan. En arm
sträcks ut, någon drar in henne i vagnen. I nästa stund är
vagnen borta.
Du stannar till vid platsen. Precis mellan gatlyktorna.
Snön är orörd.
Det finns inga spår av vagnshjul, eller av hovar. Det
finns inga spår av kängor i snön.
Det finns ingenting.
Det finns bara en historieberskrivning, som kanske inte
ens är sann.
Men i staden vet man att berätta. Om det som sedan
hände.
Efter det att musiken tystnat, maskerna fallit och värjo-
rna sänkts.

Bollhusgränd

I

En tid efter det att Sveriges konung Gustaf III mördats på
operamaskeraden i mars 1792, började underliga saker hända
i de förnäma kretsarna kring hovet.

Grevinnan Amelia von Holborn, som av sin make
beskyllts för otrohet med konungen, försvinner plötsligt en
kväll i slutet av mars månad.

Det hade snöat på eftermiddagen.

Spår utanför greveparets bostad vittnade om den oför-
klarliga händelsen.

Någon hade lämnat palatset i vagn.

I gränderna kring slottet viskades det bland hovets
tjänstefolk och andra stadsbor.

Var fanns grevinnan?

När grevinnan inte hade syns till på flera månader bör-
jade man fundera på om det hänt henne något. Hon hade
varit en känd person i stadens offentliga liv.

Kunde hon vara bortförd?

Man talade även om grevens inblandning i det fasans-
fulla konungamordet på våren.

En skandal var under uppsegling.

Hovet förfärades.
Greven teg.

2

I en annan del av staden bor den beryktade spåkvinnan.

Hon kallar sig Mamsell Arfvidsson.

Hennes bostad är ett litet ruckel i kvarteret Torkan, högt uppe på Brunkebergsåsen.

Det är samma kväll som grevinnan von Holberg försvinner från sin bostad.

Det har slutat snöa.

Staden ligger vitpuddrad långt ut på malmen.

Mamsell Arfvidsson sitter vid bordet intill en glödande eldstad. Borta vid dörren står en dyster kvinna, klädd i en lång vid kappa av svart siden.

Sibyllan håller en kopp mellan sina små krokiga fingrar. Hon ser länge på besökaren, därefter glider hennes blick långsamt ner i koppens grötiga kaffesump. Hon sitter så en lång stund.

Kvinnan vid dörren suckar uppgivet. Hon är otålig. Stampar med foten mot jordgolvet.

Sibyllan rycker till, påtagligt störd av det dova ljudet. Hon himlar med ögonen, ser åter bort mot kvinnan och skramlar med sina armringar.

”Ni må sona Ert brott, förr kan Ni inte återvända till Ert respektabla liv på slottet!” utbrister sibyllan och borrar sina

svarta ögon genom den dävna luften.

Kvinnan vid dörren slår händerna för ansiktet och börjar stillsamt gråta. Hennes axlar skakar, kappan glider av henne och blir liggande i ett sjok på mattan runt hennes fötter.

”Ni förstår vem jag är?” säger hon och tar fram en spetsnäsduk ur klänningslivet.

Sibyllan sträcker på sin krumma rygg, ger besökaren ett hånfullt ögonkast.

”Grevinnan behagar skämta!” utbrister hon.

”Oh, förlåt, snälla Mamsell, men jag är så förtvivlad”.

Grevinnan gör en kort paus och fortsätter:

”Jag är oskyldig! Ja, jag älskade konungen, visst gjorde jag det, men vi gjorde inget orätt! Jag är dömd av en pöbel som inget vet om sanning och rätt! Och min make vägrar tro mig!”

Mamsell Arfvidsson skakar på huvudet.

”Är Ni förvånad? En man i hans ställning borde väl veta vad som är rätt och orätt.”

”Ni vet allt, och intet!”

Grevinnan baddar försiktigt sina pudrade kinder med näsduken.

Sibyllan ser åter ner i sumpen och skakar på huvudet.

”Bara konungen vet!” fortsätter hon. ”Och han är förvisso mördad!”

En kvinna med svart ansikte smyger tyst in i rummet. Hon lägger ny ved på glöden. Sibyllan nickar åt henne och gör en gest med armen. Tjänstekvinnan niger och försvinner, efterlämnande en underlig doft i rummet.

Sibyllan ser åter på grevinnan. Hennes svarta ögon blixtrar till i det spöklika skenet från den uppflammande elden.

”Ni är inte utan skuld, grevinna”, säger hon. ”Den brottsliga kärleken mellan Er och vår monark kommer att påverka vår historia. Han är död och Ni är den som medverkat till detta fasansfulla dåd!”

”Skall jag möta samma öde?”

Grevinnan vrider sina händer. Hon är förtvivlad.

Spåkvinnans ögonglober rullar. Hon kastar ett pulver på elden. Det fräser till, flammar upp. En stickande lukt fyller rummet.

”Detta är Ert öde!” utropar hon.

Grevinnan faller på knä och snyftar.

”Nej, nej! Jag är oskyldig, jag svär!”

”Tig! Jag råder!” väser spåkvinnan och visar sina gulnade tänder. ”Ni är kvinna, född av djävulen, Ni har nästlat Er in hos konungen, kastat vanära över Er make och se vad Er brottsliga kärlek fört med sig. Nu är konungen mördad, för Er skull! Det är Er tid att gälda!”

Ett vedträ faller ut på golvet. En fräsande skur av gnistor frigörs och blåaktiga flammor slickar plötsligt grevinnans kjolfäll. Hon reser sig hastigt, trycker upp porten och flyr ut i den folktomma gränden.

Snöflingor dalar åter långsamt från den mörka kvällshimlen.

Skuggor från det fallfärdiga kapellet inne på Johannes kyrkogård kastar sig över muren och söker den flyende gestalten.

Hennes kängor lämnar spår i den nyfallna snön.

En lång och mager gestalt lösgör sig ur en portal. Smyger ljudlöst efter henne. Håller sig tätt intill husets fasad, noga med att inte komma in i gatlyktornas blekgula ljuskäglor.

Plötsligt stannar grevinnan upp. Hon anar något oroväckande, känner sig förföljd. Hon ser sig hastigt om. Så springer hon bort mot den väntande vagnen.

Den förföljande gestalten ger ett tecken inåt en gränd. En person i svart slängkappa lösgör sig ur skuggorna, springer upp bakom den flyende kvinnan.

I samma stund som hon griper tag om vagnsdörrens handtag kastas ett skynke över henne huvud. Hennes förtvivalade rop kvävs.

Kusken hinner aldrig se vad som händer. Hans böjda

nacke avslöjar att han slumrat till på kuskbocken.

Ingen skall någonsin klandra honom för försumlighet. Ingen skall fråga, vad han hade för sig uppe vid Johannes kyrkogård denna sena afton, när mjuka flingor föll i gränden och täckte över alla fotspår.

Och spår av vagnshjul.

Några veckor senare sonar konungamördaren sitt brott på galgbacken vid Skanstull.

Den före detta kaptenen af Blåa Lifgardet, Jacob Johan Anckarström.

Halshuggen och steglad.

Med väderkvarnens trasiga vingar som hotfull fond.

Det är den 27 april 1792 och våren låter vänta på sig i den smutsiga staden.

Vart grevinnan von Holborn tog vägen, fick ingen veta. Ingen anade heller vad som doldes bakom greve von Holborns belåtna leenden och plötsliga rikedomar.

Greven blev kvar på slottet efter konungens död.

Han hade sedan länge tillhört kretsen kring kronprins Gustaf Adolf, som vid sin fars död bara var tretton år.

Efter mordet på Gustaf III fick greve von Holborn inflytande i förmyndarregeringen.

Tillsammans med kronprinsens farbror, hertig Karl, och den maktgalne friherren Reuterholm, blev greve von Holborn en av landets mäktigaste politiker. Hans anseende ökade och hans förmögenhet gjorde honom

till en aktad men fruktad man.

Adelns sköna kvinnor flockades kring honom.

I slottets närhet lät han inreda praktfulla våningar. I några av dessa hölls salong för den intellektuella eliten. Med hans uppburna mätresser som värdinnor.

Ingen ställde några frågor. Ingen vågade utmana den farligaste av fiender.

Hovet bugade och neg för greven. Att få ta del av en smula prakt lockade landets adel, borgare, handelsmän och sjöfarare. Alla visade honom respekt och vördnad.

Men hans anseende gjorde honom grym.

Grym, beräknande och farlig.

En tid förrinner.

Greven lever gott på sitt anseende och hans grevinna är glömd.

”Hon finns inte mer”, hade han sagt samma kväll som hon försvann.

Vad som fått honom att uttrycka sig på detta sätt var nu en förborgad hemlighet. Icke för ty var det många som undrade, och anade.

Greven hade utkrävt sin hämnd över en otrogen hustru. Ty han hade en gång hört om ett hemligt möte på en enslig plats. Ett möte mellan en vacker grevinna och en monark.

Själv hade han blivit förlöjligad. En hanrej.

Det var bara hämnden som nu kunde läka såren.

Åren går.

Kalla vårar övergår i heta somrar och snart randas en ny vinter. Snön lägger sig över befolkningens sjukdomar och eländiga tillvaro.

Smedens hammarslag ekar i gränderna och djuren på taken väsnas. Pigorna springer med ämbar från pumpen och tömmer pottor i gatan. Hästhovar klappar och den gamla järnvågen slamrar på Skeppsbrons kaj.

Kung Gustaf IV Adolf blir myndig och året är 1796.

Det är en kväll i november och staden får besök.

En elegant kaross med guldinslag och sidengardiner skramlar upp mot gränderna i den gamla staden. Färden går förbi slottet.

Ett skepp har angjort Skeppsbrons kaj. Nu tror man att det har anlänt besökare från fjärran land.

Nyfikna medborgare samlas i gränderna. Måne det kunde vara en av de furstinnor som det viskats om sedan en tid. Land och folk förväntade sig att den unge kungen, Gustaf IV Adolf, skulle gifta sig och trygga framtiden med en tronarvinge.

Det undrades i gränderna. I vinstugorna. På krogarna.

Hade skeppet kommit från öster? Sänt av kejsarinnan Katarina. Skulle landet kanske få en rysk storfurstinna till drottning?

Eller en tysk prinsessa från furstehuset Mecklenburg?

Stormen tjuver och det är isande kallt.

Vagnen viker av från Lejonbacken.

I vagnsfönstret skymtar passagerarna. Det är en dam med ljusblont hår. En lock har fallit ner i hennes panna. Man ser inte något av hennes ansikte. Bara en sky av dyrbara slöjor.

Och spetsar från Lombardiet.

En stege står uppställd mot husfasaden vid fastigheten nummer 3 på Bollhusgränd.

En lykttändare klamrar sig fast högt upp.

Han har av sin husbonde uppmärksammats på ett sotigt glas. Han har putsat detta och fyllt på ny olja i behållaren.

Han är just i färd med att tända lyktan när vagnen kommer rullande i gränden.

Denna kväll flögo också snösmulor i luften.

Folk strömmar till, försöker få en glimt av passagerarna.

Genom vagnsfönstret kan man nu skymta tre personer. En herre, en tjänarinna och en dam med en majestätisk bu-kett tuberoser i knäet.

Damen är beslöjad, håller huvudet böjt, hon döljer sitt ansikte.

Hopen trängs. Iakttar nyfiket hur vagnen saktar in.

Några trashankar jublar när en toffelklädd fot hamnar under ena vagnshjulet. Kalabalik uppstår. En piska viner. Hopen flyr. Det blir tyst en kort stund.

Kusken håller in spannet vid den bastanta ekporten.

En vindby sveper in mellan husen i samma stund som vagnsdörren öppnas. Snöflingor virvlar runt ekipaget.

En man i svart slängkappa kliver ur. Hans vidbrättade huvudbonad fladdrar till. Han tvingas använda bägge händerna för att hålla hatten kvar på huvudet.

En fetlagd kvinna uppenbarar sig.

Hon skruvar sig mödosamt ut genom den trånga vagnsöppningen. Hennes högra hand griper om dörrens inre handtag. Den vänstra söker ett stöd som inte finns. Okontrollerat börjar armen vifta rakt ut i luften. Ingen hjälpande hand att stödja sig på.

Någon sekund famlar kvinnan i luften, mellan den svarta himlen och sörjan på marken, innan hon med ett skrik ramlar rakt ner i gatan.

Ett moln av virvlande nysnö dansar kring hennes vida kjolar.

Mannen räcker kvinnan nonchalant sin hand. Hon tar sig stånkande upp. Borstar av sin klädedräkt. Ger mannen en vild blick, fylld av illvilja. Hat.

Folket skrattar.

Med huttrande barm och skallrande tänder försvinner kvinnan in genom porten under en harang av eder.

Mannen vänder sig mot vagnen igen. Räcker handen åt damen som han lejts att eskortera.

Hon gömmer sig i en vid kappa av mörkt blankt tyg.

Är det siden?

Under den uppslagna huvan syns intet annat än flikar av utsökt spetsflor. Hon håller blommorna i famnen när hon stiger ner på gatan.

En blomma lossnar från den liljedoftande buketten, singlar ner och blir liggande i snön.

När sällskapet försvunnit in genom porten springer några trashankar fram och slår varandra i blod för de små vita kronbladen.

Jo, nog var hon en furstinna alltid. Något så behagfullt hade dessa gränder aldrig skådat.

Den lyckans kungen. Hans tillkommande hade anlät. Och nu förstod alla varför man inte basunerat ut hennes ankomst på gator och torg. Hon var givetvis inkognito och skulle så förbli fram till förlovningen.

Man hade pinsamma turer kring kungens två tidigare förlovningar i klart minne.

Därav detta hemlighetsmakeri.

En luxuöst inredd våning stod naturligtvis till hennes disposition. Helt nära det kungliga slottet.

Om detta rådde inga som helst tvivel i staden.

Nere vid kajen knirkade galeasens rigg av frost och is i tackel och tåg.

Detta var bara den första av de många bistra dagarna, denna långa vinter.

Människor skulle nu göra sig ärende förbi den stängda ekporten.

De skulle böja sina nackar bakåt för att kunna få en glimt av det som försiggick. Bak fördragna fönsterdraperier i det vackra huset på Bollhusgränd.

Det som i viss mån värmdde befolkningen denna isande vinter var den unge kungens dekret om kaffedrycken. Nu riskerade man inte längre fängelse vid nyttjandet.

Folket samlades kring kaffeborden, både hemma och på stadens kaffehus. Och man tyckte att den nye kungen nog inte var så dum.

Minsann.

Gustaf IV Adolf skulle komma att bli den ende kung i landets historia som blev avsatt på grund av inkompetens.

Låt vara efter sjutton år vid makten.

Men om det visste man ingenting.

Vid den här tiden.

Mötet

16

Någonting hade nu hänt i staden.

Förvirrade rykten spreds.

Den svarta ekporten vid Bollhusgränd gömde hemligheter.

Så plötsligt låter hovet annonsera kungens förlovning.

Men varken en tysk prinsessa eller en rysk furstinna skulle bli drottning av Sverige. Inte heller någon mystisk dam vid Bollhusgränd.

Nej, det var en annan vacker dam av börd, från ätten Baden i Tyskland, som var den utvalda.

Hennes namn var Fredrika.

Så nu undrande folket i staden återigen, vem damen i gemaken på Bollhusgränd var.

17

Det var en fläkt av parisisk vår som nu svepte in i staden.

Den som var tillräckligt nyfiken kunde se en graciös varelse stiga ur en elegant kaross i gränden invid slottet.

Kanske även få en glimt av en nätt känga, snörd runt en vacker ankel, när tunga kjolar lyftes.

Mestadels eskorterades damen av en man, några enstaka gånger av sin kammarjungfru, hon med de skallrande tänderna.

Vem som ägde karossen visste ingen, men kanske någon lagt märke till vapenskölden på sidorna.

Det viskades om en adelsman.

Damen som bodde i huset vid Bollhusgränd lämnade sällan sin bostad.

Oftast var det istället besökare som kom till fastigheten.

Alltid om aftonen.

Den som hörde en vagn skramla i gränden gjorde sig gärna ärende från trakterna runt Köpmantorget, i riktning mot det kungliga slottet.

Man smög försiktigt utmed husens fasader. Låtsandes vara på väg någon annanstans. Och kanske lyckades man på så vis få en glimt av gestalter som försvann in genom porten svepta i mörka kappor.

Vissa kvällar kom flera vagnar, en efter en.

Dock aldrig samtidigt.

Det viskades om möten på Bollhusgränd, i huset med den rikt utsmyckade portalen.

Månne det var en sammansvärjning?

Det kom adelsmän och hovmän, klädda i dyrbart siden. Vapensköldar på vagnarna. Eleganta hästspann.

Bakom den smutsgula fasaden dölde sig en lyx utan like. Det fordrades förmögenhet och anseende för att få tillbringa en kväll här. Få vila ögonen på de orientaliska sidentapeterna, det ostindiska porslinet och de böhmiska kristallkronorna.

Män ur aristokratin hade tillgång till denna lyx. De kunde luta sig mot broderade kuddar och skinn framför de sprakande kakelugnarna.

Det dracks franska viner och om aftonen serverades poscherade vaktelägg, färserade kalvoletter och knaperstekta pärlhöns.

Efter maten bjöds italienska druvor och små delikata chokladpraliner, konstfullt dekorerade med kanderade apelsinklyftor.

Måltiderna avslutades med kaffe. Hett och starkt.

Men man kom dock inte enbart för denna kulinariska förplägnad.

Någon hade känt igen greve von Holborn, när han klev ur sin eleganta vagn och försvann in genom porten vid Bollhusgränd.

Det var en sen höstkväll.

Vaga rykten hade cirkulerat. De förstärktes nu.

Man uppmärksammade också att greven inte tillbringade några nätter i Bollhusgränd nummer 3. Han stannade bara en kort stund, men kom regelbundet tillbaka.

Iakttagelserna hade gjorts av en tvätterska.

Mamsell Katrin Karlberg höll till i källaren i det rödrappade huset med nummer 6 på Bollhusgränd. Mamsellen hade tidigare varit anställd hos greveparet men fått avsked i samband med grevinnans försvinnande.

Mamsell Karlberg hade nu känt igen greven denna regniga oktoberkväll, när de flesta av stadens invånare höll sig inomhus.

Tiggare och trashankar sökte skydd bland vedtravarna i hamnen.

En dag var tvätterskan försvunnen.

Någon hade hört att hon blivit förvisad ur landet. Någon annan hade ritat ett kors på hennes port. Därefter sporde ingen mer om tvätterskans öde.

Den förste utan adlig titel, som visades in i våningen på Bollhusgränd, var en löjtnant i det kungliga kavalleriet.

Det var en ung man med gänglig kropp och intensivt blå ögon.

Uppdraget var förknippat med mystik. Han hade valts ut tack vare sitt goda rykte. Icke på grund av sin enkla bakgrund.

Han ansågs lojal, tystlåten och pålitlig.

Budet från slottet kom delvis som en total överraskning. Man hade där sina egna budbärare. Detta uppdrag ansågs dock så känsligt att man föredrog att kalla in en person utanför de inre hovkretsarna.

Det är tidig eftermiddag i november månad.

Löjtnanten sitter av sin häst i gränden.

Han grimaserar mot snöflingorna, som alltför tidigt denna höst dansar från himlen.

Han tar av ena handsken och slår bort snön från axelklaffarna. Därefter gör han en stram uppsträckning, lyfter handen, ser ner på sina stövlar. Och bultar så på ekporten.

Efter en lång väntan hörs steg innanför. En röst frågar efter hans ärende.

”Jag kommer i konungens namn!”

Det blir tyst en lång stund.

”Konungen är död!” svarar rösten inifrån.

Löjtnanten rynkar ögonbrynen.

”Den nye kungen!” säger han och undrar varför tiden stått still i detta hus.

”Vad vill Ni? Vad är Ert ärende?”

”Öppna porten så skall jag svara på alla frågor, jag är bara budbärare!”

Låset skramlar, regeln dras åt sidan och porten glider upp. En liten tjock gumma i svart kläde blir synlig. Hon spärrar hans väg.

”Vad med konungen?” säger hon och blir misstänksam.

Löjtnanten visar henne ett konvolut med konungens sigill. Gumman granskar detta.

En liten hund blir plötsligt synlig. Den är krulligt vit och bär en sidenrosett om halsen. Den hälsar genom att nosa på löjtnantens stövlar.

Han böjer sig ner för att klappa hunden. Ser då i ögonvrån en man som iakttar honom från porten snett över gatan. Deras blickar möts för en kort sekund. Mannen håller sin hand på värjan.

Löjtnanten sträcker på sig och låter sin ena hand långsamt glida mot den vänstra sidan.

Gumman läser konvolutets utanpåskrift: Personligen överlämnas till Hennes Höghet Markisinnan av Frankrike.

Ordergivningen var tydlig.

Hon sticker konvolutet i hans hand och låter honom komma in.

Väl inne frågar han vem mannen där ute är, men den gamla tjänstekvinnan skakar bara på huvudet. Säger att, om han frågar mindre så kommer han att leva längre.

Han följer gumman uppför trapporna och hon visar in honom i ett litet gemak präglad av lyx.

Runt väggarna hänger speglar i förgyllda ramar. Orientaliska mattor täcker golvet. Lampetter med kristallprismor ger rummet ett trolskt skimmer. Utmed alla väggar står stolar med sidenöverdrag. Praktfulla tuberoser i en kinesisk golvurna sprider en bedövande doft.

Det är ett förgemak, ett rum att vänta i.

Och han får vänta.

En lång stund går han av och an. Till slut sätter han sig på en av de eleganta stolarna. Försiktigt. På yttersta kanten.

Så öppnas en dörr, dold i spegelväggen. Gemaket fylls av en berusande doft.

Löjtnanten reser sig hastigt upp.

Konvolutet, som legat i hans knä, glider i en båge ner på golvet. Han ser som förhäxad på kvinnan som uppenbarar sig.

Genom hans kropp flyter heta strömmar. Hans hjärta bankar häftigt. Blicken fastnar vid hennes ansikte. Dröjer sig kvar en lång stund, glider sedan långsamt utefter hela hennes gestalt.

Hans uppdrag är att överlämna ett konvolut på en adress där det bor en dam. En dam som ingen känner. En dam med okänt ursprung. Hemlighetsfull och omgärdad av mystik. En dam av börd.

Han är bara budbärare och han är totalt oförberedd på hennes skönhet.

Hon har ett blomsterfång i famnen. Sticker ner de liljebloommande stänglarna i en vackert dekorerad urna som står på ett litet bord.

Doften, som fyller gemaket, får honom att tänka på liljekonvaljer, men blommorna är mer exotiska. De skimrar, de har en egen lyskraft i den skumma belysningen.

Han följer hennes rörelser.

Hon ser på honom. Han håller andan.

”Det är min älsklingsblomma”, säger hon leende och rättar till vasen på spegelbordet. ”De finns i Västindien, kommer med skepp.”

Han nickar.

Hon rör sig långsamt. Ser på honom ur ögonvrån. Undrande. Så vänder hon sig mot honom.

Hennes blick avslöjar förvåning, som om hon väntat sig en annan person.

”Kommer Ni med bud?” säger hon.

Han ser på henne utan att säga något. Hon gör en gest mot hans uniform.

”Ni skrämde mig nästan herr löjtnant, jag trodde ...”

Hans hjärta klappar alltmer våldsamt. Hans händer kallar. Läpparna känns torra.

”Ja”, säger han till slut. ”Förlåt mig, Ers Höghet.”

Hon skrattar. Tar några steg emot honom.

Han bugar.

Hon bär en klänning av gräddfärgat siden med tyll runt barmen. Sidenet släpar mot marmorgolvet när hon rör sig. Hennes vita axlar lyser i skenet från vaxljusen.

Han står förstummad.

Hennes långa svarta ögonfransar skuggar de pudrade kinderna. Han får plötsligt svårt att andas. Luften i gemaket blir allt tyngre. Nästan bedövande. För en kort sekund tror han att han skall dö framför henne. Då säger hon:

”Jag är ingen kunglighet, Ni behöver inte visa mig sådan respekt.”

Så fortsätter hon:

”Ni har visst ett bud till mig?”

Långa sekunder. Han ser konvolutet på golvet vid sina fötter. Böjer sig ner.

”Ja”, säger han. ”Från konungen.”

Hon rycker lite på axlarna, vänder sig om. Han tycker sig höra ett ”jaså, den ...” men han är inte helt säker.

”Vet Ni”, säger hon och ser på honom. ”Ni kommer verkligen lägligt, nästan som sänd från himlen. Jag har ganska tråkigt, vill Ni göra mig den äran att supera med mig?”

Han blir förvirrad. Driver hon med honom?

Han skakar på huvudet och håller fram konvolutet.

”Det här är från konungen”, säger han. ”Jag tror det förväntas ett svar.”

Hon sträcker fram sin hand. Tar konvolutet. Han håller

det kvar. De ser på varandra. Hon böjer lite på huvudet, ler. Så blir hon allvarlig, nästan sorgsen.

”Ett svar”, säger hon. ”Det förväntas alltid ett svar, och det skall alltid vara samma svar.”

Han förstår inte vad hon menar.

De håller fortfarande i var sin ände.

Han sträcker fram sin andra hand, lägger den intill hennes.

Beröringen är nästan omärklig. Hennes ögon vidgas och avslöjar en hetta som driver som ett spjut rakt in i hans hjärta.

Några sekunder går, deras fingertoppar snuddar varandra. I hans kropp tänds nya flammor hela tiden.

Hon försöker dra konvolutet till sig. Han håller det kvar. Hon rycker till. Han ger efter. Hon ler, rodnar svagt. Hans hand följer med hennes rörelse när hon åter drar det mot sig och trycker det mot sin barm.

Hans fingrar snuddar vid klänningens tyll.

Han väcks till besinning, släpper greppet om konvolutet och drar åt sig handen. Hon flämtar till. Han bugar, känner skam över sin djärvhet.

”Det gör ingenting om ni inte kan stanna idag”, säger hon och suckar. ”Kanske någon annan gång ...”

Det sista betonar hon. En tår blänker till mellan hennes ögonfransar.

Han blir förtvivlad. Men han måste gå. Biljetten är överlämnad. Som kurir åt Hans Majestät är uppdraget slutfört.

Det finns inget efter detta.

Han gör en rörelse för att gå mot dörren. Hon sträcker fram handen och rör vid hans blonda hår.

”Gå inte genast!” ber hon. ”Stanna en liten stund, jag kommer att vara ensam ända till aftonen, gör mig sällskap!”

Han vågar inte tro på det han hör.

Hur skulle han kunna neka henne? Men konvensansen säger något annat. Han vet hur man uppför sig i dessa kretsar.

Han kan reglerna.

Han är bara en budbärare.

Något sällsamt har berört henne. En vild känsla av lycka. Lycka? Vad är lycka?

Det strömmar genom hennes blod. Det gör henne yr. Hon känner igen denna värme. Hon har en gång upplevt detta.

En gång, innan det fasansfulla dådet.

Innan allt förändrades. På den tiden, när allting var som det skulle vara. När tillvaron var behaglig att leva. Men det var innan hon och konungen ...

Hon hade trott att allt var förbi. Att hon aldrig mer skulle få uppleva sådana känslor, aldrig någonsin.

Nu känner hon rädsla.

Hon tar sig för pannan. Försöker hålla allt ifrån sig. Hon vet att hon inte får ge sig hän.

Hon försöker återfå balansen inom sig, men ett barmhärtigt mörker omsluter henne och hon faller i hans armar.

Han fångar upp henne. Trycker henne ömt intill sig. Vet att han kommer att straffas för detta, vet att han gör fel.

I spegelreflexen runt väggarna ser han hur någon bär en gestalt, gömd i en sky av spets och tyll. Det är han själv som är denne någon. Han förstår det inte. Han finns inte längre kvar i rummet. Han är långt borta. Han är knappt medveten om vad som sker.

Plötsligt drar en vindil genom rummet och vaxljusen runt väggarna fladdrar till.

Röster hörs utifrån.

Han snurrar runt. Ser den nästan dolda spegeldörren. Glider kvickt genom den med den livlösa gestalten i sina armar.

Han befinner sig plötsligt mellan två kala väggar. En sorts korridor. Kan det vara en lönngång mellan husen?

Det är becksvart omkring honom. Han är förvirrad, försöker vänja ögonen vid mörkret. Då ser han en svag ljusstrimma långt fram, i andra änden av gången. Han skyndar dit.

Han törnar emot ett tungt sammetsdraperi som hänger för öppningen. Glider in i ett litet sovgemak där skenet från en kakelugn kastar skuggor utmed väggdekorationerna.

Han är nära att snubbla över divanen som är placerad mitt i rummet. Varsamt lägger han ner den avsvimmade kvinnan. Det är kyligt i rummet. Han öppnar luckan till kakelugnen och lägger in några vedträn från en korg.

Ett gångjärn knarrar, ett ljussken lyser upp rummet. Någon närmar sig.

Han lägger handen mot värjan.

Det är den gamla gumman som kommer. Hon har en silverkandelaber i ena handen. Stearinljusens lågor fladdrar. Gumman blir stående innanför lönnörren. Hennes ansikte avspeglar förskräckelse.

”Vad har hänt!” utropar hon.

”Hon bara föll ihop!” säger han förtvivlat. ”Jag tror hon har svimmat!”

Gumman ställer ifrån sig kandelabern och knäböjer vid divanen.

”Hjälp till, herr löjtnant!” säger hon med hets, nästan befällande. ”Vi må få av henne den eländiga klänningen innan hon kvävs!”

Mest för sig själv mumlar hon:

”Att kvinnor nödvändigtvis måste fördärva sig med dessa åtdragna snörliv!”

Högt säger hon:

”Seså, hjälp till och lyft henne här, annars får vi inte liv i

henne! Ge mig luktsaltet på nattygsbordet! Vad i all sin dar har Ni gjort med henne? Hon har inte för vana att dåna när hon ser en karl!”

Han tar loss värjan och lägger den ifrån sig på golvet.

Tveksamt närmar han sig divanen.

”Vad går det åt honom?” säger gumman i en irriterad ton och viftar till med ena armen.

”Lyft här, såja, lägg henne mot Er så jag kan komma åt snörningen här bak!”

Han trycker ömt den varma kroppen mot sitt bröst. Lägger kinden mot hennes mjuka hår.

Med ett ryck drar gumman av klänningen och tycks inte blygas över att hon utlämnar sin matmor i en främlings åsyn.

Han stelnar till när han ser att hennes kropp knappt skyles av ett spetslinne. Rodnande vänder han bort blicken.

”Seså, gör sig inte till!” fräser gumman. ”Han vill väl inte se henne avliden, för Guds skull!”

Hennes hy är mjuk som siden och febrigt varm. Han stryker henne sakta över ryggen. Huden bränns.

Han vänder bort huvudet, lägger försiktigt ner henne mot divanens kuddar. Gumman drar en lång sidenrock över hennes kropp.

Han står med halvslutna ögonlock. Heta tårar tränger fram.

”Hon hämtar sig snart”, säger gumman tröstande. ”Seså, nu får han ge sig iväg, innan det kommer någon!”

Så var deras första möte.

Inte ens snöflingorna, som dalar genom den torra kylan, kan förmå svalka hans flammande kinder.

Han stiger till häst och lämnar skyndsamt gränden bakom sig.

En skugglik gestalt i porten snett emot ser efter honom. Skakar på huvudet.

Det kan bli tråkigheter framöver.

Ett kvinnolik fiskas upp vid Logårdstrappan.

Det är tidigt på morgonen, den tjugonde februari.

Isen hade gått upp nära kajen och några hamnarbetare hade uppmärksammat byltet som låg och guppade strax under ytan.

Hur länge kroppen legat i vattnet kunde man inte säga. Man antog dock att det måste ha varit i månader.

Fiskar och kräftdjur hade tuggat på de ruttnande kroppsdelarna. Och håret var fullt av snäckskal och slemmiga alger.

Den gamla tvätterskans brorson lyfter sin knutna näve och svär att hämnas.

I fängsligt förvar

34

Ute på norra malmen sitter den beryktade sibyllan vid sin eldstad. Hon slänger ifrån sig kaffekoppen, in i elden.

Det fräser till och blåaktiga lågor flammar upp.

Greve von Holborn står lutad mot dörren, svept i sin svarta kappa. Hatten skuggar helt hans bistra anlete.

Sibyllan skakar bekymrad på huvudet.

”Skada”, väser hon. ”Stor skada. Nu finns det ingen återvändo. Ni, herr greve, kommer att brinna i helvetet!”

Grevens ansikte lyser ondskefullt i skenet från elden.

”Giv akt på Er giftiga tunga, betänk, det finns mäktiga personer som gärna vill se Er landsförvist!”

Sibyllan fnysar och vänder honom ryggen.

”Så är det förvisso sagt”, mumlar hon. ”Ni kommer att bli utsatt för hämnd, förr än Ni anar!”

Greven slänger några mynt vid Mamsell Arfvidssons fötter. Han försvinner nästan ljudlöst genom porten, bort till ekipaget som väntar nedanför backen.

”Nåväl!” mumlar han, stiger in i vagnen och ger kusken tecken att köra.

”Kanske det blir någon som kommer att brinna i helvetet, men det blir inte jag. Den här gången har sibyllan fel!”

35

Livet i gränderna runt Köpmantorget fortgår som vanligt dessa vintermorgnar.

Trashankar hittas ihjälfrusna i snödrivor. Tuppar gal, väktare tutar. Spinnhushjon skramlar fram i gränder med skvalpande, stinkande skittunnor på stång mellan sig. Kuskar kommer åkande med hyrekipage från Röda Bodarne. Krogluckor slås upp.

Vid Kungsträdgårdskajen smattrar isiga segeldukar.

Det är ett aldrig sinande väsen i den gamla staden. Det enda som hade förändrats, var besöken på Bollhusgränd.

De hade blivit färre.

Med viss förvåning hade grändens folk noterat detta.

Det hörde numera till stadens atmosfär, detta eviga skrammel av vagnshjul och klapper av hästhovar utanför den svarta porten nummer 3.

I ett mörkt kök, vid en bakgård i utkanten av staden, sitter en ung man och suckar. Han ser ut genom det immiga fönstret. Drar med ena handen över rutan. Följer senvinterns blöta snöflingor med blicken.

Drivor bildas på fönsterblecket.

På bordet står ett vaxljus. Lågan kastar långa skuggor uppför väggarna. Tapeterna hänger i flagor på väggarna och köket värms nödtorftigt av en vedspis.

Den unge mannen är sorgsen. Han lutar pannan mot bordsskivan och lägger armarna över huvudet. Framför honom står ett fat med svart bröd och en karaff surt vin.

En äldre kvinna reser sig från en sovalkov och går fram till honom. Hon lägger sina händer på hans axlar.

”Sörj inte en hägring”, säger hon.

Han ser upp och tar kvinnans händer.

”Åh, mor”, säger han. ”Ni förstår inte. Det var ingen hägring, det var verklighet!”

Han reser sig, tar ner uniformsjackan från en krok. Gömmer ansiktet i klädesplagget och förnimmer en säregen, främmande doft. Han räcker jackan till sin mor.

”Känn!” säger han. ”Känn, denna doft, det bara måste vara verklighet!”

Modern suckar.

”Du försöker fånga en doft, det kommer bara att föra olycka med sig. Slå den kvinnan ur hågen, min son!”

”Ni har fel, mor!” säger han. ”Denna kvinna kan inte föra olycka med sig. Något underbart kommer att hända snart. Jag kan känna det, mor. Här inne!”

Han trycker händerna mot bröstet. Känner värmen stiga mot det sotiga taket.

Modern skakar bekymrat på huvudet, går med trötta steg tillbaka till sovalkoven.

En stund senare dukar hon fram deras kvällsvard.

Mor och son äter sedan under tystnad. Då och då betraktar hon hans ljusa ansikte. Anar ett skimmer som hon aldrig tidigare sett.

Mitt i natten väcks de av klappande hovar.

Någon bultar på deras port.

Med sömndruckna ögon och oredigt hår går han bort till porten och frågar vem det är och vad de vill denna sena timma.

”Öppna i lagens namn!” dånar en stämman utifrån.

Porten slås upp på vid gavel och en iskall vind sveper in i den mörka farstun.

Modern har stigit upp ur sin bädd. Hon kommer fram till den främmande mannen som spärrar utgången mot senvinterkörden.

”Vad är det fråga om?” säger hon och sveper schalen tätare om nattsärken.

”Jag har en arresteringsorder på Er son, mor”, säger mannen. ”Den är utfärdad av Hans Kungliga Höghet, Majestätet!”

”Är det möjligt?” utbrister kvinnan bestört. ”Vad är det som har hänt?”

Mannen skakar på huvudet.

”Jag vet ingenting!” säger han. ”Jag utför bara de order man ger mig!”

Ynglingen tar ett snabbt farväl av sin mor. Hon räcker honom uniformsjackan.

”Ta väl vara på dig”, säger hon och stryker honom ömt över kinden.

”Var inte orolig, mor”, säger han och följer mannen ut i den kalla natten.

Omilt knuffas han in i en vagn. Han är väl medveten om att det är lönlöst att protestera. Tids nog skall han bli frisläppt. När misstaget uppdragas.

I galopp far vagnen mot stadsfängelset.

Den unge löjtnanten kastas därpå in i en mörk cell.

Han blir kvar i fängelsehålan i två nätter och två dagar.
Så inträffar något oväntat.

Det skramlar och klampar i gången utanför.

Steg närmar sig.

Fånge reser sig från halvbädden och går fram till gallret. Det är flera timmar sedan kvällsmålet serverades och det borde nu vara dags för nattsömn. Kanske det är en ny fånge som skall låsas in.

Det är alldeles mörk runt omkring. Både i cellen och i gången utanför.

Ljudet av steg upphör. Någon har stannat utanför cellen. Ett fräsande ljud hörs när eld repas med hjälp av en sticka.

Vaktbefälets grinande ansikte lysas upp. Han tänder vecken på ett talgljus som han håller i handen.

Låset skramlar och gallret glider upp.

”Ni har visst besök”, snäser vakten inte utan en viss belåtenhet.

Fånge gör sig beredd att följa vakten ut, men denne knuffar in honom i cellen igen.

”Stanna där Ni är, såvida Ni inte vill bli fullpepprad av kulor!” väser han hotfull.

I samma stund glider en skugglik figur in genom galleröppningen.

Vakten sätter ner talgljuset på golvet, smäller igen gallret och låser med dubbla slag.

Fånge känner obehag, backar mot bakre väggen.

”Vem där?” flämtar han.

Besökaren går sakta emot honom. I handen håller han något som blänker i skenet från ljuslågan. Fånge blir förskräckt. Sätter upp händerna, avvärjande.

”Skjut inte!” ber han. ”Vem är Ni och vad vill Ni mig?”

Besökaren kastar ett föremål i en båge. Ett vapen landar i halmbädden.

”Ni förtjänar ett vida bättre öde”, viskar han. ”I natt när allt är lugnt måste Ni tända eld i halmen. Vakten kommer att ta med sig talgljuset, så Ni måste använda detta.”

Han stoppar handen innanför kappan och räcker över några svavelstickor till fånge.

”Ni får vara försiktig, Ni har inte råd att misslyckas”, säger han. ”Det måste ta eld!”

Det är tre stickor.

”Giv akt på att detta måste ske sekunderna innan vakten går sin midnattsrund. När han känner röklukt kommer han springande. Han kommer att upptäcka varifrån röken kommer och kallar då på förstärkning. Ni måste skjuta innan han ropar!”

”Jag förstår inte”, säger fången förvirrad.

”Det är inte nödvändigt heller, lyssna nu noga. I andra änden av gången finns en glugg med trasigt galler. Gluggen är placerad en bit upp, precis under taket. Den är inte stor men Ni bör kunna ta Er igenom.”

Ett ljud hörs från någonstans. Besökaren sätter upp handen, varnande.

Han avvaktar några sekunder, fortsätter sedan:

”Det är mer än tre meter ner till marken och omöjligt att klättra på fasaden. Ni kan tvingas hoppa!”

Fånge nickar.

”Vid midnatt kommer en kärra, den saktar in när den passerar under gluggen. Ni skall inte ängslas, bara hoppa! Det är viktigt att Ni gör detta i rätt ögonblick. Har Ni uppfattat?”

Fånge nickar och försöker se besökarens ansikte som är dolt av hattens vida brätten.

”Vem är Ni?” frågar han. ”Varför måste jag rymma? Snart skall väl detta missförstånd vara uppklärat och jag blir en fri man!”

Besökaren skakar på huvudet.

”Det är redan bestämt att Ni skall hängas nere på fängelsegården i gryningen!”

Nu hörs ljud från gången.

Hasande steg närmar sig.

Någon stannar utanför cellen.

Vaktens skugga avtecknar sig mot väggen. Det skramlar i låset och gallret glider upp med ett skärande ljud. Vakten avvaktar några sekunder. Så sträcker han fram armen och besökaren stoppar något i hans hand.

Därefter försvinner besökaren ljudlöst.

Förnöjd betraktar vakten sedelbunten.

”En dödsdömds sista samtal”, säger han och flinar.

Han böjer sig ner och tar upp ljuset från golvet, smäller igen gallret, låser omsorgsfullt med flera slag och försvinner bort.

Det blir åter mörkt.

Fången sjunker ner i halmen och känner med handen att vapnet ligger kvar i halmen.

Klangen från Storkyrkan förkunnar midnatt i staden.

I fängelset råder lugn. Vakterna påbörjar sina ronder.

En kärra kommer åkande och skramlar sig in på fängelsegården. På kuskbocken sitter en man nedhukad och till synes sovande.

Klappret av hovar, skramlet av vagnshjul dånar mot stenbeläggningsen.

En vakt kastar en slö blick mot lasten av halm. Nickar. Plötsligt vädrar han. Ser upp mot himlen, bort över staden. På höjden borta vid horisonten sprids skorstensrök. Han återfaller i sin halvslummer och ekipaget försvinner runt hörnet vid en av gavlarna.

Kusken drar i tömmarna, håller in hästen. Hans blick glider uppför stenväggen.

Han känner en svag lukt av svavel.

Då hörs ett skott eka inifrån fängelset. Sen blir det alldeles tyst.

En stickande rök sprider sig snabbt genom gångarna.

Löjtnanten kastar sig mot den gallerförsedda gluggen. Han får grepp om en av de rostiga stängerna och håller sig fast. Segar sig upp, trampar mot väggen för att ta spjärn.

Gluggen är trång och flera av stängerna är avbrutna. Han känner uppgivenhet men förstår att detta är hans enda chans. Det finns nu ingen återvändo. Han har tänt eld i cellen och skjutit en vakt. Det är bara fråga om sekunder innan han blir upptäckt.

Han pressar sig genom öppningen, hans skjorta fastnar, ryggen och händerna rivs illa av de vassa kanterna. Han lyckas ta sig genom gluggen och blir sedan sittande på utsidan.

Som en kråka.

Han tittar nedåt. Det är alldeles mörkt. Han kan inte se marken. Han tvekar, så hör han vagnshjul och klappret av hovar.

Han håller sig fast i en av stängerna och firar sig långsamt nedåt. Blir hängande några sekunder utefter väggen. Så släpper han taget och far genom luften mot vad han tror kan vara ett vagnsflak.

Han landar på en halmbal. Stukar foten vid nedslaget. Det luktar rök om hans kläder.

Kuskens piska snärtar, hästarna stegrar sig och i galopp rundas fängelsebyggnaden.

Där inne har man nu upptäckt vådelden. Rop och slammer hörs.

Det blir liv och rörelse i hela området.

Vakter kommer springande från alla håll. De ser sig undrande omkring. Vad är det som har hänt? Förvirring uppstår.

Nu känner alla röklukten.

Fångarna måste flyttas, fängelset brinner!

Något rör sig i halmen där han landar.

Ett ansikte tittar upp. Det tillhör en pojke.

”Det gick ju bra!” ropar han för att höras i det oväsen som ekipaget åsamkar. ”Men Ni är inte utom fara ännu!”

Pojkens hår är fullt av halm. Strån flyger iväg och fladdrar bort efter vagnen.

Hovarna smattrar mot gatubeläggningen. Kuskens piska viner. De far i vild galopp.

Fängelsebyggnaden är nu långt bakom dem. Den försvinner alltmer i fonden.

Svart rök stiger upp och fyller himlen.

De far genom svarta, tysta gator.

Löjtnanten och pojken håller sig fast i vagnens lemmar. Halmbalar tippas över och rullar ut i gatan efter dem.

Löjtnanten liknar nu allt annat än en sådan med sina trasiga kläder och allmänt smutsiga uppenbarelse. Han tar pojken om axlarna, ruskar honom.

”Förklara sammanhanget för mig, pojk!” skriker han uppfordrande, men pojken bara skakar på huvudet. ”Det kan ju i alla fall inte ha varit Ni som besökte mig i cellen igår. Ni verkar vara i kortaste laget!”

”Nej, det var inte jag, det var min far!” ropar pojken.

De är snart framme vid ett högt plank.

Kusken hoppar ner på gatan, trycker upp en port. Han baxar in ekipaget genom den trånga öppningen. Vagnen slår emot en stolpe, flisor ryker.

”Nu är vi framme!” utbrister pojken och ler.

Även löjtnanten drar på munnen.

En dörr öppnas i ett litet rött trähus inne på gården och en kvinna kommer ut på bron.

Hon ser lättad ut.

Löjtnanten känner inte igen henne.

”Ni känner ingen av oss”, säger pojken och börjar sela av hästen. ”Däremot vet alla vi vem Ni är, hela vår familj är inblandad i Ert öde!”

Löjtnanten suckar och skakar på huvudet.

”Nu förstår jag ingenting!” utbrister han. ”Vem är Er far? Vad har alla ni för intresse av att riskera livet för mig?”

Pojken ser på sina händer, knyter dem i knäet.

”De har dödat en i vår familj”, säger han.

Med våld

47

Hon vandrar hela natten genom sina gemak.

Hon vrider sina händer.

Hon har svårt att andas. Någonstans gör det ont. Långt inne i henne. Hon vet inte vad det är, men smärtan plågar henne. Hon har aldrig tidigare upplevt en sådan smärta. Det är som en tyngd.

Hur skall hon tolka dessa känslor?

Hon känner oro, anar en annalkande fara. Något kommer att hända. Hon förstår att det liv hon lever måste förändras. Hon kan inte längre leva i denna guldbur, denna kvävande fångenskap. Hon orkar inte längre leva i denna skräck, denna uppgivenhet inför varje ny dag.

Hon stannar upp, lutar pannan mot en vägg. Hennes blonda hårsvall är hopsamlat med ett svart sidenband i nacken.

48

I gryningen bultar det på porten. Hon hör det alltför tydligt. Ända upp i sitt sovgemak.

Hon vet, det finns bara en person som ger sig själv tillträde vid dygnets alla timmar.

Strax därpå kliver greve von Holborn in genom dörren.

Han ser inte glad ut.

Han kastar av sig kappan på en stol och slänger iväg sin hatt med en knyck. Den glider i en vid båge, bort mot rummets ena hörn.

Hon tar inte emot honom, står vänd med ryggen mot.

Hon försöker dölja sin nervositet. Tar fram en näsduk från uringningen och pressar den hårt mot munnen. En enda oförsiktig rörelse kan avslöja allt om hennes sinnesstämning.

Hon hör hur han lossar värjan och lägger den hårt på en av stolarna. Klangen från stålet får henne att hoppa till.

Han går fram till henne och griper tag om hennes axlar. Hon stelnar till. Han känner hennes reaktion. Avvaktar några sekunder.

Hon är stel, nästan orörlig.

Hon håller andan för att inte avslöja den upprorsstämning som flammar inom henne. Helst vill hon bara skrika ut

sin avsky, men hon tiger och biter hårt i näsduken.

”Affärerna har gått bra”, säger han till slut.

Stämman är fylld av triumf. Och hån.

”Fram till helt nyligen.”

Han klämmer åt kring hennes axlar. Hon känner blodet dunka mot tinningarna.

”Vad är anledningen till att besökarna nu får gå med oförrättat ärende?”

Hon svarar inte. Han fortsätter med hotfull stämma:

”Den senaste tiden har här varit ganska tyst, nästan ödsligt, vill jag påstå. Det har även framförts klagomål till mig. Det synes mig som om Ni missköter Edra åligganden, Markisinna, för det är väl så Ni vill tituleras numera, eller hur?”

Det sista spottar han fram, med hånfull ironi.

Hon flämtar till. Hennes hjärta galopperar i bröstet, och hans andedräkt lägger sig som en snara runt hennes hals. Hon gör ett kast med huvudet. Sidenbandet lossnar och det blonda håret faller bakåt och sveper i en sky över hans grimaserande anlete.

”Svara mig!” skriker han och borrar sina fingrar än djupare i hennes hull.

Han hade aldrig tidigare tappat tålamodet. Han hade alltid varit kall.

Självbehärskning hade alltid varit ett av hans främsta

karaktärsdrag. Även i de mest prekära situationer.

Som den natten då han blev varse hustruns romans med den nu döde monarken.

Nu blir hon rädd. Heta tårar blänker mellan de långa ögonfransarna.

Så återtar han balansen. Hans käke blir stram.

När han lossar greppet om hennes axlar, tränger blod fram och färgar det ljusa linnet.

”Jag har svurit att få hämnd”, säger han. ”Så länge Ni lever, Madame, kommer jag att äga Er och jag råder Er att inte förglömma detta!”

Kvinnan är stel av fasa. Hon tiger ännu. När han sliter tag i hennes linne försöker hon kväva ett utrop.

”I natt skall jag offra mer än en halv timme på Er”, väser han hånfullt. ”Ni kan känna Er privilegierad, Madame!”

Han vrider henne runt och pressar sin mun mot hennes darrande läppar.

Kvinnan röjer inte sina känslor. Hon känner yrsel och illamående. Men hon har lärt sig behärskning. Hon känner hans grymhet.

Under strider i konungens tjänst har hans känslor för andra människor trubbats av. Han har blivit allt grymmare. Grymheten skulle möjligen kunna bemästras av en kvinna med lust som följeslagare.

Hon är inte den kvinnan längre.

Han sliter upp hennes linne, skrattar till när hennes behag blottas. Han ser på henne, låter sina fingertoppar långsamt vandra över hennes nakna bröst.

Han ler, men det finns ingen ömhet i hans blick. Hon blundar och försöker hålla andan. Han känner hennes förakt och reagerar våldsamt. Kastar ner henne mot golvet och lägger ena handen mot hennes strupe. Han gör henne illa. Det svartnar för hennes ögon.

Han pressar in sina knän mellan hennes lår. Hon försöker vrida sig loss. Hans hårda läppar vandrar över hennes ansikte, hennes hals, hennes bröst. Han tvingar henne att öppna munnen och pressar ner sin tunga i hennes hals.

Hon är nära att kräkas, kvider av obehag. När han med våldsam kraft biter i hennes tunga vill hon skrika rakt ut men

han trycker handen över hennes mun. Hon biter till det hårdaste hon kan. Känner blodsmak från hans sargade handflata. Han är ursinnig. Hon försöker förgäves vrida sig loss. Hon sitter i ett skruvstäd.

Han blir vild, kränger av sig stövlarna och lyckas åla sig ur de snäva byxorna. Hon vill skrika men han dunkar hennes huvud mot golvet. I blint raseri.

Detta är hans rättighet. Detta är hennes skyldighet.

Han ger ifrån sig ett dovt, mullrande läte när han bestiger hennes värnlösa kropp.

I gryningen ställer exekutionspatrullen upp sig nere på fängelsegården.

Man hade begränsat elden i byggnadens ena annex.

Kärrtransporten med halm, som anlände samtidigt som elden upptäcktes, hade på något märkligt sätt försvunnit utan att ha lastats av.

Ett missförstånd måste ha skett. Det skulle ordnas upp under dagen.

Trodde vakthavande befäl.

Det är när fången skall hämtas som vakten gör den hemska upptäckten.

Den förkollnade kroppen ligger i en svårt förvriden ställning bland rester av brunnen halm.

Kanske var man inte förvånad.

Hemlighetsmakeriet kring fången hade gjort att ingen hade vågat fråga om vare sig hans identitet eller brott.

Ingen hade saknat någon av vakterna vid avlösningen. Vilket i sig var mycket märkligt. Men på natten sker allt i mörker.

Ingen hade heller lagt märke till att det förkollnade liket var både kraftigare och kortare än vad fången varit. Därtill var det alltför illa åtgånget.

Kroppen begrovs utan närmare kontroll.
Och exekutionspatrullen upplöstes.

52

Tornklockan i Storkyrkan slår sex tunga slag när greven fäster värjan vid sin vänstra sida.

Han lystrar. Ler förnöjt åt klangen. Ljuset silar in genom gardinspringan och gryningen övergår i dager.

Kvinnan ligger med ansiktet mot golvet.

Greven drar på sig stövlarna. Han ser på henne, böjer sig ner och stryker långsamt med fingrarna över hennes rygg. Så tar han fram en bunt sedlar och slänger på henne.

”Nu förutsätter jag lite mer valuta för det jag har satsat!” säger han med hård stämma.

Han går mot dörren, noterar att dånet från kyrkklockan tystnat. Han vänder sig om och säger triumferande:

”Från denna stund finns inga hinder i vägen!”

Hon reser sig häftigt upp från golvet, tar sedelbunten och slänger den ursinnigt mot greven som ler hånfullt och försvinner ut.

Sedelbunten smäller i dörren. Bandet går upp och papperslapparna dalar som flingor ner på mattan.

Markisen

53

I en stor våning inte långt från operahuset sitter två herrar och samtalar lågmält.

En lång dam klädd i rosa sidenklänning kommer in i salongen. Hennes mörkröda hår är uppsatt med kammar och blommor. Runt halsen gnistrar ett diamanthalsband.

”Supén är serverad, mina herrar”, säger hon och ler.

Männen reser sig och gör henne sällskap till den vackert inredda matsalen.

Det serveras belgiska ostron, fasan skjuten på en lantegendom ute på norra malmen och importerat franskt vin.

Det är en typisk vardagsmåltid hos denna eleganta värdinna.

Efter måltiden går sällskapet tillbaka in i salongen för att där avnjuta starkt kaffe och cognac av bästa märke. Man samtalar om allmänna händelser och den politiska situationen. Snart övergår diskussionen i ett allt häftigare ordbyte mellan emellan. Värdinnan vrider nervöst på sina dyrbara ringar. Hon gör ett tafatt försök att lägga sig i ordväxlingen.

”Lägg Er inte i det här, Charlotte”, säger Holborn irriterad. ”Vill Ni vara vänlig och lämna oss en stund, jag gör Er sällskap lite senare.”

Den paranta damen protesterar inte. Hon vet att om hon förorsakar greven misshag kan det för hennes del innebära både ruin och förvisning från hovet.

Hon lämnar dem och drar sig tillbaka till sin boudoir.

Arvid Hold är omedgörlig.

Holborn förstår att han här har en farlig motståndare. En tidigare sammansvuren som nu är på väg att bli en motståndare. En fiende som ingen önskar sig.

Till slut måste Holborn ge med sig.

”Låt gå för denna gången”, säger han. ”En timma, inte en sekund mer! Kom ihåg att Ni kommer att vara bevakad!”

Hold flinar belåtet.

”Jag hinner en hel del på en timma”, säger han och sträcker fram handen.

Holborn ger honom en biljett och Hold tar upp en sedelbunt.

En överenskommelse är gjord.

Charlotte väntar mellan sidenlakan.

Hon ger greven ett bekymrat ögonkast när han kommer in. Han avslöjar dock ingenting. Sina mellanhavanden med Arvid Hold och dylika herrar håller han strängt privat.

Hon vet bättre än att fråga.

Holborn är nu allvarligt bekymrad.

Arvid Hold är med all säkerhet kapabel att avslöja alltsammans. Han är inte att lita på. Holborn känner att han måste gå varligt fram.

Arvid Hold är den ende som kan avslöja Holborns stora affär.

Charlottes fylliga barm är inte nog lockande denna kväll.

Greve von Holborn är nervös.

Han ringer på Charlottes kammarjungfru, som dröjer. Han ringer igen. Efter en lång stund blir flickan synlig i dörren. Hennes hår är i oreda och nattsärken skrynklig.

Greven ger henne ett ogillande ögonkast och vänder sig mot Charlotte i sängen.

”I morgon vill jag se pigan utbytt!” säger han i hård ton.

”Mot en som vet att göra nytta för lönen!”

”Åh, monsieur”, ber flickan gråtande. ”Jag sov, jag kom så fort jag hörde Er ringa!”

Greve von Holborn lyssnar inte.

Han raspar ner några rader på ett brunt pappersark och strör på sand. Sedan viker han ihop arket och skriver en adress utanpå. Han räcker biljetten till kammarjungfrun och säger med ett vredgat tonfall:

”Se till att få iväg detta, ofördröjligt!”

Flickan niger djupt och försvinner ljudlöst ut genom dörren.

Men varningen hinner inte fram i tid.

Arvid Hold har redan blivit insläppt. Den biljett han fick av greven är beviset för att en överenskommelse är gjord.

Vakten i porten på andra sidan slöar mot tegelväggen.

Några skitbärare kommer kånkande och nickar menande mot varandra.

Så har då allt återgått till det normala igen.

Kammarjungfrun kommer springande mot gränden.

Hon stannar till för att hämta andan. Vakten iakttagert henne. Flinar. Det är över midnatt. Vad kan en sån liten snärta göra ute vid denna okristliga tidpunkt?

Hon håller grevens meddelande i handen, bultar på porten.

Det dröjer innan gumman öppnar. Flickan skakar av köld, stampar med fötterna och blåser i sina kallröda händer.

När gumman ser biljetten med grevens handstil blir hon vit i ansiktet. Hon vet att Arvid Hold redan är inne hos Madame. Nog hade hon känt igen den figuren. Och undrat. Hon tycker inte om spelet. Nu är det försent att varna sin matmor.

Gumman mumlar eder, smäller hårt igen porten. Flickan flyr förskräckt ner i gränden.

Hon möter en ryttare vid Köpmantorget.

Hon värmer händerna mot kakelugnen.

Hon har inte kunnat sova. Det är mörkt i rummet. Talgljusen har nästan brunnit ner.

Plötsligt hör hon dörren till sovgemaket öppnas. Hon vänder sig om, tror att det är gumman.

Hon känner först inte igen personen som plötsligt står i dörröppningen. Han tar av sig hatten. Bugar. Hon sätter handen för munnen och kväver ett utrop.

”Ni!” flämtar hon.

Arvid Hold kommer emot henne. Han tar långsamt av sig handskarna och slänger dem tillsammans med hatten på en stol intill.

”Såå”, säger han insmickrande. ”Det var Ni i alla fall, Madame. Jag har länge varit nyfiken på greve von Holborns guldgruva.”

Han gör en kort paus.

”Det pratas, men det vet Ni förstås”, säger han. ”Och jag har haft mina misstankar, nu är de bekräftade. Går affärrerna bra?”

”Det bör väl Ni veta”, fräser hon. ”Som har fått en biljett! Hur mycket fick Ni betala? Ett hundra, ett tusen?”

Arvid Hold skrattar till.

”Ni är oerhört vacker!” säger han. ”Och betydligt mer attraktiv nu, men ni är faktiskt billigare än jag hade kunnat tro! Markisinna av Frankrike, jo, jag tackar jag!”

60

Det bultar åter på porten.

Gumman är nära att få hjärtstopp, så rädd blir hon.

”Det var ett fasligt spring denna natt!” får hon ur sig och öppnar porten på glänt.

En figur tränger sig in. Hon tror att det är greven, men så ser hon att det inte kan vara han, trots förklädnaden.

Hon försöker mota ut inkräktaren, men när löjtnanten kastar av sig kappan ropar gumman till av förvåning. Hon drar en suck av lättnad.

”Åh, är det Ni?” säger hon. ”Ja, egentligen borde jag banna Er, hit kan man minsann inte komma oanmäld, men denna gång kan jag säga att Ni inte kunde kommit lägligare!”

Hon betraktar hans trasiga kläder.

”Så herrn ser ut!” utbrister hon. ”Var har Ni gjort av uniformen? Och som det luktar om er! Är det brandrök? Vad är det som har hänt?”

”Jag hinner inte förklara nu”, flämtar han.

Gumman pekar mot trappan.

”Madame är där uppe, hon har fått besök av en man som ... ”

”En man!” utropar löjtnanten och drar i vredesmod sin

värja. Han tar trappan i stora kliv, slänger sig mot dörren in till gemaken.

En man står mitt i rummet med ryggen mot. Han hoppar till vid det oväntade ljudet.

Kvinnan ser rädd ut. Hon är inte propert klädd, ser ut att ha fått överraskande besök.

En löjtnant utan uniform står med dragen värja borta vid dörren.

”Jag skall döda Er!” skriker han.

Arvid Hold blir totalt överrumplad men finner sig snabbt och drar fram en pistol.

Kvinnan sätter händerna för munnen, skyndar fram och ställer sig mellan de båda kontrahenterna.

”Är ni alldeles från vettet, bägge två!” skriker hon. ”Skall ni ställa till med en skandal för mig!”

Den unge löjtnanten stelnar till.

”Nåväl” väser Arvid Hold. ”Låt oss mötas i gryningen. Med sekunder!”

Duellen

61

Det är alldeles tyst i den tidiga gryningen.

Fukten stiger upp ur marken och bildar dimmiga sjok som glider in mellan träden i den kungliga parken.

En vagn står intill en träddunge. Hästarna betar av det magra gräset. Den ene slår med huvudet. Manen flyger upp och fastnar i en nedhängande gren. En skur av vattendroppar stänker på djurets manke, när den rycker sig loss ur grenverket. Så hörs klapper av hovar, två ryttare närmar sig.

Löjtnanten ser på den svarta kupévagnen vid träddungen. Han håller in sin häst och vänder sig mot sin följeslagare. Pekar mot vagnen. Får en nick till svar.

Det ligger fortfarande snö kvar inne bland träden. I en glänta under några majestätiska ekar väntar Arvid Hold med sin sekundant.

Det skall dröja ännu en stund innan ljuset förvandlar gryningen till dag.

Det prasslar till i markvegetationen. En kanin försvinner bort mot ett buskage.

De fyra männen nickar mot varandra och sekundanterna mäter upp platsen. Så säger löjtnanten:

”Jag har ingen pistol!”

Arvid Hold drar på munnen.

”Såå, min herre föredrar värja!”

Innan någon av de andra männen hinner reagera har Hold dragit sin värja och stuckit in dess spets i löjtnantens arm.

Det börjar genast blöda ymnigt.

”Fega usling!” ropar löjtnanten och går till attack.

Hold hoppar smidigt undan och bemöter skickligt alla utfall.

Såret i armen påverkar löjtnanten. Han förstår snart att han inte kommer att vinna denna duell.

Den äldre är honom vida överlägsen i både styrka och skicklighet.

Då hörs ett avlägset ljud.

Någon ropar.

Ropet distraherar Hold.

Han vänder på huvudet och hinner aldrig uppfatta det ödesdigra utfallet. Dödligt sårad segnar han ner på marken.

”Så vänder då lyckan”, mumlar löjtnanten och torkar av sin värja mot den fallnes kappa.

Springande steg närmar sig.

Löjtnanten lyfter huvudet och ser en figur lösgöra sig ur dimmorna. Han backar undan, gör sig beredd till strid.

Då ser han vem som ropat.

Hon springer mot honom. Är nära att falla på sina långa kjolar. Hennes kappa glider från axlarna och faller till marken i samma stund som hon kastar sig i hans armar.

Arvid Holds sekundant drar sin pistol och riktar den mot löjtnanten och den gråtande kvinnan.

Hon känner igen mannen. Det är en av hovets marskalker.

”Den feghet som inte känner några gränser har denne usling visat”, utbrister hon och pekar på Holds livlösa kropp. ”Ni bör nog undvika samma beteende om livet är Er kärt.”

Hon hotar.

Hovmarskalken tvekar.

Så höjer han pistolen och skjuter.

Kroppen vacklar till och pistolen faller ur hans hand.

Den dödligt sårade hovmarskalken segnar ner på marken, intill sin bror.

Kvinnan rusar fram, knäböjer vid de två kropparna. Hennes klänning färgas av blod. Hon ser upp på löjtnanten. I hennes blick avspeglas djup förtvivlan. Så reser hon sig hastigt.

”Fort, vi måste ge oss av!”

”Vi kan inte lämna dem här!” utbrister löjtnanten.

”Vill Ni bli halshuggen?”

Hon snyftar och sliter tag i hans ärm. ”Vem kommer att tro att Ni är oskyldig?”

”Är då jag skuld till allt detta?” säger han och vänder sig till sin sekundant.

Denne kliver fram och säger lågmält:

”Damen har rätt, vi måste ge oss av!”

I samma stund hör de ljud av springande steg och kvinnan ser sig förtvivlad om.

”Fort, jag ber Er, någon kommer!”

Men det är för sent. De är redan upptäckta.

Mannen som nu är framme, kastar av sig kappan och knäböjer vid kropparna.

Kvinnan skakar av gråt.

Greve von Holborn reser sig och betraktar sällskapet med ett hånfullt flin.

”Såå, vi är mördare nu, Madame”, säger han och slår med ridpiskan mot sina stövlar.

”Vi är utan skuld”, flämtar hon. ”Det är Ni, som bär skulden till detta!”

”Vad menar Ni, Madame!” utbrister han.

”Om Ni inte givit biljetter till kreti och pleti så hade detta aldrig hänt!”

Greven ser ner på kropparna och väljer att inte bemöta hennes anklagelser utan säger istället:

”Och hur skall vi agera nu tycker Ni? Det är väl lämpligt att kalla på polisen, för det råder väl ingen tvekan om vem som är skyldig till dessa mord!”

Löjtnanten öppnar munnen för att säga något, men kvinnan tar ordet ifrån honom.

”Tycker Ni verkligen att det är lämpligt”, säger hon och hennes ord har en sarkastisk underton. ”Vem förlorar mest på en skandal om detta kommer ut?”

Greve von Holborn betraktar löjtnanten och hans sekundant. Så skakar han på huvudet och puffar till sekundantens hatt. Konstaterar att staden är full av slynglar.

Han vänder sig till löjtnanten.

”Ta Madame härifrån! Vi måste få undan liken innan det blir ljusan dager!”

”Ni får hjälpa till här!” säger han, vänd till sekundanten. ”Någon nytta bör Ni väl göra, när Ni nu ändå är här!”

Löjtnanten följer Madame till den väntande vagnen.

”Vet Ni”, viskar hon när de tar farväl. ”Jag tror inte han kände igen Er! Då skulle han ha sagt något.”

”Man vet aldrig, men det kan ibland vara en fördel att se ut som en landstrykare”, säger han och gör en gest mot sina kläder.

Han hjälper henne upp i vagnen.

”Men det är nog bara en tidsfråga innan det kommer fram att det inte var jag, utan vakten, som brändes i cellen.”

Hon tittar oförstående på honom men han bara skakar på huvudet. Han håller hennes hand när hon sätter sig tillrätta i vagnens dunkel.

”Ni måste fly!” säger hon.

”Ja, men vad händer då med Er? Ni rör Er i avskyvärda kretsar. Jag förstår inte vad det är som tvingar Er till detta liv!”

Hon böjer ner huvudet, trycker ömt hans hand.

”Jag har inget annat val just nu”, säger hon.

Han stryker henne över kinden.

Hon ser på honom med sorg i blicken. Det hugger till i hans bröst. Han står förstenad, men hans kropp är i uppror. Då lutar hon sig fram och vidrör hans mun med sina läppar.

Ingen mer än de inblandade hade känt till duellen ute på Djurgården.

Den beryktade Arvid Hold hade nu inte setts till under en längre tid. Några saknade honom vid den kungliga taffeln. Andra inte.

Det ryktades om att han flytt utomlands.

Det talades om en besvärande konkurs och kanske delaktighet i regeringsfientliga konspirationer.

Hans bror, hovmarskalk Axel Hold, hade också han försvunnit. Samtidigt.

Men som man sade i hovkretsarna, denne man hade alltid visat prov på dåligt omdöme, och dåliga affärer. Så om inte han också rest utomlands, så hade han antagligen begått självmord.

När liket av en man iklädd hovdräkt fiskas upp ur kanalen, får man bevis för åtminstone det senare av dessa antaganden.

På Djurgården

67

Några år förflyter.

Denna soliga aprildag klär sig kvinnor i senaste modet och vandrar i stadens alléer.

Under den gångna vintern hade greve von Holborn flyttat sin verksamhet till ett vackert, palatsliknande hus ute på Riddarholmen.

Nyfikna blickar följer den vackra kvinnan som går utefter vattnet i maklig takt. Hon ser bort mot den kungliga parken. Bortanför den skräpiga vattenspegeln. Hon kan inte glömma det som hände den våren.

Trots att hennes dagar och nätter är fyllda av fester, möten och skyldigheter så finns en oro kvar. Det är en blandning av både sorg och lycka som ofta tynger hennes sinne. Ett vemod som håller henne fången.

Kanske hade hon hoppats på brev.

68

Promenerande herrar och damer kastar sina förstulna blickar.

Ensam skall man inte gå vid hamnen. Hon får ta emot glåpor från hamnsjåare, hätska ögonkast från kvinnor.

Om greven haft vetskap om alla hennes promenader hade han satt stopp för dem.

Det är när han är bortrest som hon gör utflykter på egen hand.

Hon är klädd i en enkel toalett. För att inte väcka alltför stor uppmärksamhet.

Madame Charlotte af Runstierna kommer åkande i sitt eleganta ekipage. Hon har inte kunnat undgå att se vem som går utmed kajen. Hon ber kusken stanna, kliver ur och går fram till kvinnan vid vattnet.

De hälsar kyligt på varandra.

”Tillåter Ni att jag gör Er sällskap?” frågar Charlotte.

”Naturligtvis, Madame”, säger kvinnan. ”Det kan se illa ut om vi undviker varandra. Jag tycker inte vi skall ge folk anledning att skvallra mer än de redan gör.”

Charlotte smäller upp sin solfjäder.

”Ja, man talar om Er”, säger hon. ”Förvisso gör man det!”

Hon får inget svar.

”Jag har hört sägas att greven besöker Er”, fortsätter hon med plågad röst.

”Folk pratar.”

”Har ni känt honom länge?”

Charlotte smäller med solfjädern framför sitt ansikte. Hon känner hur irritationen ökar inombords.

”Man har sagt mig, att han har många älskarinnor”, fortsätter Charlotte. ”Eller skall vi kalla dem mätresser?”

”Jag har också hört det”, får hon till svar.

Charlotte ilsknar till. Hon känner hur en oresonlig svart-sjuka väller upp inom henne. Hennes kinder hettar, hjärtat bankar och en näve gräver i hennes bröst.

Kvinnan som går bredvid henne är mycket omtalad för sin skönhet. Män åtrår henne. Kvinnor avskyr henne.

Men är det någon som egentligen vet vem hon är?

Ett segelskepp har just lagt till vid kaj och koffertar lastas ur. Ett sällskap inväntar sin vagn.

Sällskapet får syn på kvinnorna som kommer gående. De hälsar alla nådigt på Charlotte, som är känd för sina soaréer i stadsvåningen och jaktmiddagar ute på lantgården.

Damerna i sällskapet vänder sig sedan demonstrativt bort. En nästan omärklig fnysning undslipper en av dem.

Männen hälsar avmätt och motvilligt på kvinnan vid Charlottes sida. Det sker med flackande blickar och så gott som omärkliga huvudböjningar. Hon nickar nådigt tillbaka. Det roar henne att se deras genans.

Charlotte vinkar på sin vagn och lämnar kvinnan ensam på kajen.

När hon klivit upp lutar hon sig tillbaka.

Hon minns hur hon vid ett tillfälle hittat ett miniatyr-porträtt av kvinnan i grevens privata våning. Det låg underst i en byrålåda.

Hon hade letat efter näsdukar.

”Jag undrar vem hon är”, tänker hon.

Kvinnan på kajen tar upp en näsduk, pressar den mot mun och näsa.

Stanken från Katthavet är vidrig, ger henne kväljningar. Hon skyndar mot sin egen vagn, som väntar ett stycke bort. Hon skall just stiga in när hon hör någon säga:

”God middag, min sköna.”

Hennes första tanke är att mana kusken att skynda därifrån, men så hejdar hon sig. Hon tycker sig känna igen rösten. Är det någon hon känner eller borde känna igen?

Hon vänder sig om. Genom floret ser hon hur en man stiger ur en vagn. Han kommer emot henne. Han bugar lätt, rör sig långsamt, med elegans. Han är välklädd, kan omöjligt tillhöra de lägre skikten i samhället.

Hon möter hans blick och flämtar till.

Hon känner den mannen!

Plötsligt blir hon alldeles kall.

”Det är inte möjligt!” flämtar hon. ”Det kan bara inte vara sant!”

Han ler mot henne. Bugar ånyo. Så tar han hennes hand och trycker den mot sin kind.

”Ljuva kvinna”, viskar han. ”Jag trodde aldrig jag skulle få se Er igen.

Hon gör en rörelse, som för att smyga sig in mot hans famn. Så besinnar hon sig. De står på en plats där alla kan se.

Hon sluter ögonen. Hjärtat slår våldsamt i hennes bröst.

Till slut säger hon:

”Ta mig någonstans där vi kan tala ostört!”

Vagnen rullar sakta över den gamla träbron och stannar utanför värdshuset. De stiger ur.

Kusken gör sig redo för en lång behaglig vilopaus. Av passagerarnas kroppsspråk att döma borde det dröja en bra stund innan det blev dags för återfärd.

De får ett avskilt bord. Hovmästaren bugar och ler inställsamt, överräcker en meny.

De säger ingenting på en lång stund. Hon har lagt sin iskalla hand i hans. Han kramar den hårt.

Så ler han och säger:

”Tillåt mig, att för Er få presentera den nyutnämnde konsuln i Finland.”

Så småningom får de något att äta, men maten kallnar på tallrikarna.

”Följ med mig till Finland”, säger han.

Hon suckar, slår ned blicken.

”Oh, jag vill, det vet Ni, jag vill så gärna!”

”Jag seglar i gryningen”, säger han.

”Åh, jag kan inte, jag kan inte!” utbrister hon och han ser tårar i hennes ögon.

”Kan Ni då inte ge mig Edra skäl”, ber han.

”Det är en mycket lång historia, fråga inte, jag ber Er!”

”Jag har gott om tid”, envisas han. ”Jag har hela livet framför mig!”

Då ser hon på honom med vemod i sina blå ögon. Till slut säger hon:

”Men det har inte jag.”

Hon ber honom berätta om landet i öster.

”Det är sjöar”, säger han. ”Tusen sjöar, vackra kuster, vita björkstammar.”

Desserten kommer in.

”Hur hamnade Ni i Finland, konsuln?”

Nu ler hon. Det känns märkligt att titulera honom konsul. Han kramar hennes hand över bordduken.

”Fullmakten Ni sände till generalen har varit mer värd än en kista guld”, säger han.

Hon sänker blicken. En svag rodnad färgar hennes pudrade kinder.

”Jag hoppades att han skulle hjälpa Er”, viskar hon. ”Det var han skyldig mig.”

De åker tillbaka med en sömndrucken kusk. Den nedåtgående solen stänker glitter på kyrkkupolen på Söders höjder och i vagnens mörker smyger hon sig in i hans famn.

Flykten

När vagnen några timmar senare kör upp framför porten vid Riddarhustorget, står gumman otåligt och väntar.

”Åh, Madame, var har Ni varit så länge? Greven har varit här och ...”

Hon tystnar, flämtar till. Hon känner igen mannen vid grevinnans sida.

”Åh!” utropar hon. ”Vad jag är glad att se Er, pojke!”

Hon blir åter allvarsam och niger djupt.

”Jag menar, herrn ...!”

”Mamsell”, säger han. ”Ni behöver inte vara så formell, jag är gärna en pojke för Er!”

Grevinnan lägger handen på hans arm.

”Kom och ät supé med mig ikväll”, ber hon.

”Farväl”, säger han leende och bugar.

I nästa stund är han försvunnen.

Aftonen låter vänta på sig. Tiden står stilla.

Hon sitter i ett skumbad när det bankar på dörren. Hennes hjärta tar ett glädjeskutt.

I nästa sekund far dörren upp, Holborns gestalt fyller öppningen.

”Hur vågar Ni?” skriker hon. ”Ser Ni inte att jag badar? Visa lite respekt!”

Hans stämman är barsk.

”Det var länge sedan Ni hade rätt att kräva respekt”, säger han. ”Ni kanske väntar besök? Är det någon jag känner, Madame?”

”Jag badar när det behagar mig”, säger hon och ger honom en blick full av trots.

”Nåväl”, säger han och kastar en handduk mot henne.

Hon sliter den åt sig och snäser:

”Vad vill Ni så här dags?”

”Inte den tonen om jag får be”, säger han med sammanbitna käkar. ”Kliv upp, jag vill tala med Er!”

Skummet rinner utmed hennes ben när hon sveper om sig handduken och kliver ur karet.

”Har Ni kommit för att hämta pengarna?”

Han går emot henne, sträcker ut sin ena hand och griper tag i hennes långa våta hår. Så vrider han om och hon skriker till av smärta.

Han håller henne i ett hårt grepp, hennes huvud fixeras som i ett skruvstöd.

Hon kvider.

Han sliter bort handduken och betraktar hennes våta hud. Det rycker till i hans krökta mungipor.

Ett leende drar över hans läppar, avspeglar ondska, förakt.

”Ni är förtappad, Madame”, väser han.

Hon spottar honom i ansiktet. Han tappar besinningen och kastar ner henne mot golvet.

Hon kryper ihop, griper efter handduken. Han trampar på hennes hand.

Hon skriker till, reser sig upp och försöker ta ett steg framåt. Nu är hon ursinnig.

”Och vem är skuld till det!” skriker hon och river honom i ansiktet så blod tränger fram.

”En sådan vildkatta Ni är!” utbrister han och griper tag om hennes haka.

”Ni är en charlatan”, väser hon med låg stämman.

”Det är nog nu!” dundrar han och griper med sina hårda fingrar runt hennes hals.

”Vem är mannen Ni var tillsammans med?”

Hon svarar inte. Tänker att hon nog borde förstått. Hans ögon fanns överallt.

Greppet runt strupen hårdnar. Det börjar flimrar för hennes ögon. Väggar tycks falla emot henne, sen blir det alldeles svart. Hon glider ur hans grepp och segnar till synes livlös mot golvet.

Han blir rädd, slår med handens baksida mot hennes kinder, skakar henne våldsamt. Han försöker lyfta henne, grips av panik och släpar henne ut ur badrummet.

Hon återfår medvetandet när han lyfter upp henne på sängen. Hon sjunker ihop mot de mjuka sidenkuddarna. Rummet snurrar. Han sätter sig på sängkanten, griper tag om hennes armar och sliter henne mot sig igen.

”Vem är mannen?” vrålar han. ”Skall Ni börja arbeta gratis nu?”

Hon värjer sig för slagen. Hon är rädd och förtvivlad. Kinderna svullnar och läpparna springer i blod.

”Ni skall tala om det!” ropar han i hennes öra och vrider om hennes armar. ”Om jag så skall döda Er!”

”En gång älskade jag Er”, säger hon lågt. ”Men Ni ville inte tro mig. Ni anklagade mig för trolöshet. Nu tillhör mitt

hjärta någon annan.”

”Vem är han?” vrålar han.

Hon tvekar, ger honom en blick av trots.

”Det är en man, Ni trodde att Ni dödat”, säger hon lugnt.

Han rycker till, som om han bränt sig, och släpper taget om hennes armar.

Han förstår inte vad hon menar.

Hon ser på honom med tårfyllda ögon.

Han reser sig långsamt, ser på sin hustru, sin grevinna, kvinnan han en gång älskade till vanvett och som en gång älskade honom.

Så fäster han värjan vid sin vänstra sida och rycker åt sig kappan.

Hon hör ljudet av hans skyndsamma steg nedför trappan och därpå klappret av hovar som försvinner bort mot slottet.

Kort därpå öppnas en av fängelsets gravar.

Hon sänder bud efter honom.

Han finner henne resklädd.

På sängen står hennes kappsäck. Hans blick avspeglar förvåning. Så ser han hennes svullna ansikte, skyndar fram och tar henne ömt i sin famn. Stryker undan håret från hennes panna.

”Jag följer med Er”, viskar hon och trycker sina läppar mot hans hals. ”Jag måste! Jag har röjt Er för greven, de letar nog redan efter Er!”

Hennes kropp är het men stel.

Tårar blänker på hennes kinder. Så hörs rop och slammer nerifrån gatan. Hon rycker till.

”När seglar båten?”

”I gryningen”, säger han. ”Men den är nog bevakad!”

”Kan man lita på skepparen?”

”Man kan inte lita på någon”, säger han sammanbitet.

”Vad skall vi göra!” utbrister hon.

”Låt mig tänka!” säger han.

Gumman kommer in i rummet. Hon har en kappsäck i handen och är klädd för avfärd.

”Vi kan inte ta Er med”, säger han.

Grevinnan slår armarna om den gamla.

”Kära lilla Antonia!” snyftar hon.

”Vi kommer att skicka bud efter Er”, säger han. ”Så fort vi kommer fram till Finland, jag lovar!”

Gummans ögon är tårfyllda. De tar avsked och skyndar nedför trapporna. Hans häst står utanför, slår med huvudet. Manen flyger i vinden.

Hon ser sig om.

”Var är Er vagn?”

”Jag har ingen vagn!” säger han och tar grepp om hennes midja.

Han lyfter upp henne på hästryggen och svingar sig upp bakom henne.

I galopp rider de förbi en grupp soldater som samlats på Riddarhustorget.

På natten dör Mamsell Antonia Karlberg. Genomborrad av ett soldatsvärd. Hennes kropp slängs i Strömmen. Inte långt från Logårdstrappan.

Sökandet efter grevinnan och hennes unge beskyddare tar sig alltmer spektakulära former.

Båtar i hamnen sticks i brand.

Hus genomsöks.

Vagnar stoppas på stadens gator och vägspärrar sätts upp vid tullarna.

Man letar överallt.

Utom där de befinner sig.

Mamsellerna Antonia och Katrin Karlberg bodde under många år hos sin bror, den ökände skepparen och smugglaren Urban Karlberg.

Han hade sin bostad i ett träruckel intill muren vid Johannes gamla kapell uppe på Brunkebergsåsen.

Karlberg ansåg det nödvändigt att bo så här ensligt. Det fanns ibland behov av att gömma sig för ordningsmaktens argusögon. För den händelse något smuggelparti skulle avslöjas nere i hamnen.

För många år sedan hade det en sen kväll bankat på familjen Karlbergs port. Utanför stod en ung kvinna, knappa femton år. Hon hade ett gråtande spädbarn i famnen.

Den arma flickan påstod att Karlberg var far till hennes barn. Nu hotade hon med att gå i sjön om han inte tog hand om det.

Systrarna Karlberg hade hjälpt till med att uppfostra den lille gossen, som varken hade Karlbergs svarta hår eller bruna ögon.

Tiden led och olika händelser gjorde att syskonen Karlberg skildes åt. Kvinnorna fick tjänst hos greveparet von Holborn, Antonia som kammarjungfru och Katrin som köksa.

Brodern bodde kvar med sin son Erik.

En skeppslast sidentyger hade för många år sedan hittat vägen över haven med ett skepp som Urban Karlberg lagt beslag på.

Lasten hade renderat en större summa guld till den gamle smugglaren. För pengarna hade han köpt båtar.

Hans karriär som skeppare tog sin början.

Erik Karlberg, som nu uppnått en mogen ålder, skulle få ta kommando över en egen skuta.

Det var tänkt att hans skorv skulle segla på de baltiska länderna.

Det har hunnit bli mörkt ute.

Far och son sitter vid matbordet när det bankar på porten.

”Vem kommer så här dags?” mumlar Erik och ser undrande på sin far. ”Det kan väl inte vara ...?”

”Jag har inget otalt med någon!”

Fadern reser sig för att gå och öppna.

”Inte just nu i alla fall!” tillägger han.

Utanför står en man i svart slängkappa. En vidbrättad hatt skymmer hans ansikte.

Karlberg torkar sig om munnen med ena handens avigsida och ser undrande ut i det mörka prånget.

Så höjer han ögonbrynen.

”Är det Ni?” utbrister han.

Besökaren drar fram en gestalt som hållit sig dold.

”Jag är inte ensam, släpp in oss, fort!”

Erik Karlberg har nu rest sig från bordet och kommit fram till dörren. När kvinnan låter huvan falla blir hon igenkänd.

”Men det är ju grevinnan!” utropar Erik.

Fadern rycker in besökarna och ser noga efter att de inte är förföljda.

Han stänger porten och låser omsorgsfullt.

Karlberg gör en gest mot matbordet.

”Vill ni ha något att äta?” frågar han.

Besökarna skakar på sina huvuden.

”Vi måste lämna landet, genast!” utbrister kvinnan.

Erik ser på mannen vid hennes sida.

En gång hjälpte han honom att fly i en kärra med halm.

”Vi kan segla omedelbart!” säger han och ser på sin far.

”Stopp ett tag!” säger fadern.

Erik visar otålighet.

”Men min båt är riggad och klar, jag kan ta dem med över till Estland!”

”Den båten är inget lämpligt färdmedel för en dam!” säger hans far. ”Speciellt inte med den besättningen!”

”Vi reser med Er genast!” säger kvinnan.

Hon ser på den gamle skepparen, rädd att det skall komma fler protester. Han rycker på axlarna och suckar.

”Tack!” säger hon. ”Detta skall jag aldrig glömma!”

Efter en tid i Tallinn får Amelia von Holborn skilsmässa från greven.

Tack vare konungen.

Borgmästaren i staden viger så den före detta löjtnanten, Matts Ruben Regenstroem, och den vackra grevinnan Amelia.

De reser sedan till Finland och tas emot av generalen, vän till dem båda.

Några år senare adlas konsuln och antar släktnamnet von Rubens.

Efter ytterligare några år föds en dotter, Isabel, som skall få ett mycket dramatiskt liv.

Paret von Rubens återvänder aldrig till Sverige.

Marie-Louise Nilssons böcker:

- 1994 (Bäckströms Förlag) **Vi kallades dagmammor**
(dokumentär)
- 1998 (Bäckströms Förlag) **Slavar, rebeller och gifta fröknar** (antologi nr 4 i serien Kvinnors arbetsliv)
- 1999 (Databokförlaget) **Gå inte i musfällan** (faktabok med kortkommandon i Word)
- 2003 (Bäckströms Förlag) **Efter maskeraden** (historisk roman, pocketformat) - även i "Las-en-bok"
- 2005 (Bäckströms Förlag) **Andalusiens Pärla** (historisk roman, pocketformat)
- 2006 (Anders Söderlind egen utgivning) Redaktör för **Så enkel är min lilla ros** (biografi)
- 2007 (Oliwill Förlag) Redaktör för **Sommarpratarna 2007** (urval från sommarpratarna i P1)

"Andalusiens Pärla" är en fristående fortsättning på "Efter maskeraden".

Önskar du "Efter maskeraden" eller någon annan av Marie-Louise Nilssons böcker i tryckt form kan du kontakta henne.

E-post info@bestquality.se

Hemsida:www.cashier.nu/mln